

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS

/ KAJAANIN KAUPUNGINHALLITUS

KAAVAN LAATIJAN LAUSUNTO KAJAANIN PIIPARINMÄEN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVAN HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ TEHTYYN VALITUKSEEN

Valituksenalainen päätös

Kajaanin kaupunginvaltuuston päätös 16 § 21.3.2016/ Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaava.

Valittaja

Kajaanin Seudun Luonto ry

Lausunto

Valitus tulee hylätä aiheettomana.

Osayleiskaava perustuu asianmukaisiin ja riittäviin selvityksiin. Osayleiskaava ei ole voimassa olevan maakuntakaavan vastainen. Osayleiskaavan sisältö vastaa tarkkuustasoltaan tuulivoimarakentamista ohjaavan yleiskaavan vaatimuksia ja täyttää sille laissa asetetut sisältövaatimukset. Osayleiskaava ei siten ole valituksessa esitetyistä syistä lainvastainen.

Lausunnon perustelut

Yleistä

Kajaanin kaupunginvaltuusto on 21.3.2016 (16 §) tekemällään päätöksellä hyväksynyt Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavan. Valituksessaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle Kajaanin Seudun Luonto ry on vaatinut kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksen kumoamista ja osayleiskaavan palauttamista uuteen valmisteluun. Valittaja katsoo, että suurpetoja, metsäpeuroja ja linnustoa koskevat selvitykset ovat puutteellisia ja että osayleiskaavaa ei voi vahvistaa ennen kuin tuulivoimaa käsittelevä maakuntakaava on saanut lainvoiman.

Kajaanin Seudun Luonto ry:n valitus

Maakuntakaava

Valituksessa todetaan, että Kainuun luonnonsuojelupiiri on valittanut Ympäristöministeriöön 21.1.2016 Kainuun tuulivoimamaakuntakaavasta, jonka osa Piiparinmäen kaava-alue on.

Valituksessa esitetään, että osayleiskaavaa ei voi vahvistaa ennen kuin tuulimaakuntakaava on saanut lainvoiman. Kainuun ELY-keskus on osayleiskaavan viranomaisneuvottelussa 1.3.2016 todennut, että erityisesti sutta koskevat selvitykset tulisi laatia maakuntakaava tasolla ja jättää Piiparinmäen osayleiskaava odottamaan näiden selvitysten valmistumista. Valituksen mukaan ympäristöselvitykset erityisesti nisäkäslajiston osalta ovat puutteelliset sekä maakuntakaava-alueella yleisesti, että erityisesti Piiparinmäen tuulivoimapuiston alueella, kuten Kainuun luonnonsuojelupiiri on maakuntakaavaa koskevassa valituksessaan todennut.

Suurpetoja koskevat selvitykset ja vaikutusarvioinnit

Valituksessa todetaan, että selvitykset suden pesinnästä ovat edelleenkin puutteelliset ja osayleiskaava olisi siten hyväksytty puutteellisin vaikutustenarvioinnein. Kajaanin kaupunginvaltuusto ratkaisi asian perustuen Luke:n 16.4.2015 antamaan lausuntoon, jonka mukaan alueella ei silloin ollut todennettuja suden pesäpaikkoja ja jätti huomioimatta Kainuun ELY-keskuksen vaatimuksen lisääntymispaikkojen tarkemmasta selvittämisestä. Valituksen mukaan Luke:n arvio on osoittautunut puutteelliseksi, koska tieto todennetuista pesäpaikoista perustuu vain yhden pannoitettun lauman seurantatietoon. Valituksessa esitetään, että 1.3.2016 pidetyn viranomaisneuvottelun muistion mukaan alueella on kuitenkin ollut myös lisääntyviä pesiviä laumoja, myös 2015, joiden pesäpaikkoja ei ole selvitetty. Selvitetty ei ole myöskään näiden laumojen osalta lajin lisääntymisen kannalta tärkeiden alueiden sijaintia, jotka kaavaratkaisussa tulisi ottaa huomioon.

Vuonna 2013 RKTL:n pantasusien seurantaan perustuvien havaintojen mukaan Piiparinmäen kaava-alueen todettiin olevan susille tärkeää aluetta, reviirin ydinalue, jolla sijaitsevat suden pesät, siirtopesät ja päivälepopaikat eri puolilla reviiriä.

RKTL on todennut Piiparinmäen osayleiskaava-hankkeen YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa, että Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan hankealueelle sijoittuu tutkimusten mukaan Ylä-Savon susikannan yksi keskeisimmistä elin- ja lisääntymisalueista.

Kainuun Ely-keskuksen Piiparinmäen kaavaluonnoksesta 17.8.2015 antaman lausunnon mukaan aluekokonaisuus, joka ulottuu eteläiseltä rajaltaan Vieremän kunnan pohjoisrajalta pohjoiseen Vaalan kunnan etelärajalle on myös erittäin keskeinen suurpetojen elinympäristö. Tällä alueella on RKTL:n seurantatietojen mukaan v. 2005-2014 ollut pysyvästi useiden susilaumojen reviirit. Samalla alueella esiintyy myös uhanalaisuusluokituksestaan äärimmäisen uhanalainen ahma, joka niinkään lisääntyy alueella ja tarvitsee lajikohtaista suojelua. Piiparinmäen kaava-alue on tärkeä osa tätä laajempaa erämaista kokonaisuutta, joka toimii uhanalaisen nisäkäslajiston lisääntymis- ja leviämisyöhykkeenä. Tälle alueelle suunniteltu tuulivoimarakentaminen pirstoo aluetta, heikentää sen erämaista luonnetta ja heikentää siten uhanalaisen eläinlajiston menestymismahdollisuuksia. Alueella on valituksen mukaan tehtävä kattavat lajistonselvitykset ennen kaavojen hyväksymistä. Nämä selvitykset tulisi myös tehdä osana Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan uudelleenvalmistelua ja osayleiskaavojen hyväksyminen on tehtävä vasta maakuntakaavan vahvistamisen jälkeen ja siihen perustuen.

Kajaanin seudun Luonto ry:n näkemys on, että suden esiintymisen ja lisääntymisen kannalta keskeinen reviirialue tulee ottaa huomioon kaavaratkaisussa. Yhdistys toteaa, että samalle aluekokonaisuudelle, jolla on todettu suden reviirialueet, ollaan suunnittelemassa muitakin tuulivoimalueita ja lisäksi Iso-Pajusuo turvetuotantoalue. Näillä hankkeilla on suden esiintymisen kannalta yhteisvaikutuksia, jotka saattavat toteutuessaan estää suden lisääntymisen alueella. Valituksessa huomautetaan, että tuulivoimahankkeiden vaikutuksista suden esiintymiseen ja lisääntymisen kannalta ei ole tutkimustietoa ja siten mittavasti erämaista ja asumaton aluetta muuttavissa maankäyttöhankkeissa, mukaan lukien yhteisvaikutukset, tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta.

Luonnonsuojelulain huomiointi kaavoituksessa

Kajaanin Seudun Luonto ry muistuttaa valituksessaan, että kaikkia LSL 49.1 §:n soveltamisalaan kuuluvia alueita koskee hävittämis- ja heikentämiskielto. Valituksen mukaan kiellettyä hävittämistä ovat sekä toimenpiteet, joiden seurauksena laji häviää alueelta että toimenpiteet, jotka muuttavat alueen ekologisia olosuhteita niin, että lajin elinolosuhteet pitkällä aikavälillä katoavat. Heikentyminen puolestaan tarkoittaa alueen muutoksia, jotka eivät suoranaisesti hävitä lajien elinolosuhteita, mutta heikentävät näitä. Heikentymistä – kuten ei myöskään häviämistä – siis arvioida suhteessa alueen luonnonarvoihin, vaan suhteessa siellä esiintyvän lajin elinolosuhteisiin. Tällaisia muutoksia voivat aiheuttaa joko mekaaniset toimenpiteet, kuten metsänhakuu, rakentaminen tai maa-ainesten ottaminen tai esimerkiksi kemialliset vaikutukset ja immissiot. Olennaista on se, mitkä ovat toiminnan seuraukset lajin esiintymiselle alueella.

Valituksen mukaan on myös huomattava, että hävittämis- ja heikentämiskielto ei koske pelkästään lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kuuluvalla alueella toteutettuja toimenpiteitä, vaan ulottuu myös alueen ulkopuolella toteutettuihin toimenpiteisiin. Näin kiellettyä on ryhtyä la-

jin esiintymisen vaarantaviin toimenpiteisiin myös lisääntymis- ja levähdyspaikan ulkopuolella.

Myöskään hävittämis- ja heikentämiskieltoon ei sisälly harkintamahdollisuutta, vaan LSL yksiselitteisesti kieltää kaikki toimenpiteet, joiden seurauksena olisi liitteen IV a lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkojen häviäminen tai heikentyminen. Tällaisen toimenpiteen suorittaminen on valituksen mukaan mahdollista vain, jos sille myönnetään poikkeamislupa.

Metsäpeura

Valittajan mukaan myös metsäpeuran osalta olisi tehtävä lisäselvityksiä tuulivoimarakentamisen vaikutuksista niiden elinalueeseen. Kainuun metsäpeurakannan taantumisuhan vuoksi uusien osapopulaatioiden syntymistä pidetään tärkeänä ja sen vuoksi Suomessa on vastikään käynnistetty hanke metsäpeuran palautusistutusten toteuttamiseksi sopivalle alueelle. Pyhännän seudun erillisesiintymä Suomenselän populaation luonnostaan syntyneenä laajenuksena on lajin suojelun kannalta tärkeä. RKTL:n tekemän elinympäristökartoituksen perusteella potentiaalisia metsäpeuran talvehtimisalueita on mm. Vaalan alueella, mistä voisi ajan myötä syntyä yhteys Kainuun populaatioon. Tuulivoiman tuotantoalueen laajamittainen perustaminen muodostaa uhkan uuden peurapopulaation syntymiselle, minkä RKTL on todennut Metsälamminkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta 3.11.2014 antamassaan lausunnossa. Tutkimusaineistoa metsäpeuran vasomisesta alueella ei ole.

Linnusto

Valittajan mukaan myös linnuston osalta olisi tehtävä lisäselvityksiä tuulivoimarakentamisen vaikutuksista niiden elinalueeseen. Piiparinmäen kaava-alueen läheisyydessä on todettu mm. maakotkan pesintä.

Virkistystä koskevat vaikutusarviointit

Alueella on valituksen mukaan tehtävä selvitykset tuulivoimarakentamisen vaikutuksista alueen virkistyskäyttöön ennen kaavojen hyväksymistä. Nämä selvitykset tulisi myös tehdä osana Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan uudelleenvalmistelua.

Osayleiskaava, kaavan lähtökohdat ja suunnittelutilanne

Alueen nykytilanne ja osayleiskaavan sisältö

Kajaanin Piiparinmäen osayleiskaavaan sisältyy yhdeksän tuulivoimalan paikkaa, jotka sijoituvat pääosin nykyisten metsäteiden varteen. Voimalapaikoista kuusi sijoittuu alle kilometrin etäisyydelle Kokkola-Kajaani-valtatiestä (vt 28) ja muut kolme voimalaa alle kahden kilometrin päähän valtatiestä. Etäisyys voimaloista Saaresjärven loma-asutukseen on lähimmillään 1,8 km ja Honkimäen kyläasutukseen 3,7 km. Alueella on toteutettu laajoja metsähakkuita, eikä se enää ole luonteeltaan erityisen erämainen.

Osayleiskaava on osa Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulivoimahankkeen kokonaisuudesta (laajin vaihtoehto 127 voimalaa), jolle on laadittu yhteinen ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Luontovaikutusten lieventämiseksi YVA-hankealueen keskiosa (n. 40 voimalaa) jätettiin pois jatkosuunnittelusta YVA-vaiheen jälkeen ja hankekokonaisuuden nimeksi muutettiin Piiparinmäki-Murtomäki. Kaavaluonnosvaiheen jälkeen Kajaanin Piiparinmäen kaavasta poistettiin vielä kaksi voimalapaikkaa mm. luontoon kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

Valituksen alainen osayleiskaava sijoittuu välittömästi hankekokonaisuuteen kuuluvan Pyhännän Piiparinmäen osayleiskaavan (32 voimalaa) itäpuolelle. Pyhännän Piiparinmäen osayleiskaava on hyväksytty joulukuussa 2015 ja on lainvoimainen. Alue on Kajaanin tuulivoimapuistoa laajempi ja sijaitsee lähempänä aluetta, jossa susireviirin käyttöaste on ollut suurin vuoden 2013 pantatietojen perusteella. Pyhännän alueen kaavoitusta ohjaava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ei nähnyt estettä kaavan hyväksymiselle.,

YVA-hankealueen eteläisimmälle osalle on laadittavana Murtomäen osayleiskaava Vieremän kunnan ja Kajaanin kaupungin alueelle. Murtomäen kaavaluonnokset ovat olleet nähtävillä keväällä 2015.

Maakuntakaavat

Voimassa olevat maakuntakaavat

Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa ei ole käsitelty tuulivoimaa eikä osoitettu tuulivoimalatuotantoon soveltuvia alueita. Maakuntakaavassa Piiparinmäen alue on kokonaisuudessaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M) ja ulottuu vähäisesti Pöntönsuon (SL) Natura-alueelle, Oulujärven ympäristön kehittämissperiaatemerkinällä osoitetulle matkailun vetovoima-alueelle (mv) ja Vuolijoen turvetuotannon erityisvyöhykkeelle (eo-tt).

Kainuussa on lisäksi voimassa kaksi vaihemaakuntakaavaa. Puolustusvoimain ampuma- ja harjoitusalueita sekä niiden melualueita koskeva Kainuun 1. vaihemaakuntakaava on vahvistettu 19.7.2013 ja Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava on vahvistettu 7.3.2016. Näissä kaavoissa ei ole Piiparinmäen osayleiskaavassa huomioitavia merkintöjä.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaava

Kainuun tuulivoimamaakuntakaava on ollut valmisteilla samanaikaisesti Piiparinmäen osayleiskaavan kanssa. Maakuntakaavaehdotus on ollut nähtävillä 2.9.-2.10.2015. Maakuntavaltuusto on hyväksynyt maakuntakaavan 30.11.2015 ja se on ympäristöministeriön vahvistamiskäsittelyssä.

Tuulivoimamaakuntakaavassa Piiparinmäen alueelle on osoitettu Piiparinmäki-Kokkosuo (tv-4) tuulivoimala-alue. Piiparinmäen etelä-kaakkoispuolelle on osoitettu pääsähkijohdon yhteistarve. Tuulivoimaloiden alueelle on annettu suunnittelumääräyksiä koskien puolustusvoimien toimintaedellytyksiä ja puolustusvoimien toiminnan turvaamisesta johtuvia rajoitteita sekä Natura 2000 -verkoston alueiden ja luontoarvojen huomioon ottamista. Lisäksi on annettu yleisiä suunnittelumääräyksiä. Tuulivoimamaakuntakaava ei ole lainvoimainen. Selvyyden vuoksi todettakoon, että osayleiskaavassa on otettu huomioon tuulivoimamaakuntakaavan kaavamääräykset ja osayleiskaava on tuulivoimamaakuntakaavan mukainen.

Kainuun ELY-keskus ja Luonnonvarakeskus eivät ole maakuntakaavaehdotuksesta antamissaan lausunnoissa vaatineet Piiparinmäen tuulivoimala-alueen poistamista maakuntakaavasta eivätkä ole valittaneet maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä.

Maakuntakaavatilanne koko hankekokonaisuuden alueella

Piiparinmäen-Murtomäen tuulivoimahankekokonaisuus ulottuu kolmen maakunnan alueelle. Hankealueet on osoitettu tuulivoima-alueina kaikkien kolmen maakunnan tuulivoimaa käsittelevissä maakuntakaavoissa.

Luonnonvarakeskuksen tietojen mukaan susireviireitä on kaikkien kolmen maakunnan alueella. Susien esiintyminen alueella on ollut tiedossa kaikkia maakuntakaavoja laadittaessa.

Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaavat ovat lainvoimaisia ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaava hyväksytty ja vahvistamisvaiheessa. Hankekokonaisuuden Kajaanin alueelle sijoittuvat tuulivoimayleiskaavat (Piiparinmäki ja Murtomäki) eivät ole ristiriidassa Kainuussa voimassa olevien muiden maakuntakaavojen kanssa. Hankekokonaisuudella voidaan näin katsoa olevan vahva tuki maakuntakaavoista.

Yleiskaavan hyväksyminen ilman lainvoimaista tuulivoimamaakuntakaavaa

Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaan tuulivoimayleiskaava voidaan hyväksyä, vaikka alueella ei olisi vielä lainvoimaista tuulivoimamaakuntakaavaa, jos laadittava yleiskaava ei ole ristiriidassa alueella voimassa olevan muun maakuntakaavan kanssa.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen osalta Piiparinmäen osayleiskaava vertautuu Hyrynsalmen Kivivaara-Peuravaara tuulivoimaosayleiskaavaan, joka Korkeimman hallinto-oikeuden 29.4.2016 antaman päätöksen (1801/2016 DNro 2942/1/15) mukaan on voitu hyväksyä vaikka Kainuun maakuntavaltuuston päätöksellä 30.11.2015 hyväksytty Kainuun 3. vaihemaakuntakaava (tuulivoimamaakuntakaava) ei ole vielä ollut voimassa.

Kainuun liitto on antanut Piiparinmäen osakaavaehdotuksesta lausunnon 14.8.2015, jossa se on todennut, että Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksessa on otettu huomioon Kainuun voimassa olevan maakuntakaavan 2020:n merkinnät ja määräykset eikä Kainuun liitolla ole kaavaehdotuksesta huomautettavaa.

Tuulivoimamaakuntakaavan maakuntakaavatason selvitykset ja vaikutusarvioinnit ovat olleet käytettävissä osayleiskaavan laatimisessa ja vaikutusarvioinnissa.

Yleiskaavassa osoitettu maankäyttö ei vaikeuta voimassa olevissa maakuntakaavoissa alueelle osoitettua maankäyttöä ja maakuntakaavat on olleet riittävästi ohjeena yleiskaavaa laadittaessa.

Asian käsittely osayleiskaavan viranomaisneuvottelussa 1.3.2016

Valittaja viittaa Kainuun ELY-keskuksen osayleiskaavan viranomaisneuvottelussa 1.3.2016 (muistio kaavaselostuksen liitteenä 10) esittämään näkemykseen, että tuulivoimayleiskaavan hyväksyminen tulisi jättää odottamaan tuulivoimamaakuntakaavan lainvoimaisuutta.

Samassa viranomaisneuvottelussa Kainuun liitto on kuitenkin vastaavasti todennut, että tuulivoimamaakuntakaavaa varten on jo selvitetty Kainuun ELY-keskuksen samassa viranomaisneuvottelussa esille tuomat maakuntakaavatason asiat. Tuulivoimamaakuntakaavaa varten on mm. pyydetty ja saatu Luonnonvarakeskuksen lausunto laajemmassa mittakaavassa susiasiaan. Tuulivoimamaakuntakaavassa susi ja ekologiset yhteydet on otettu huomioon maakuntakaavan edellyttämällä tarkastelutasolla.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan vaikutusarvioinnissa on ollut käytettävissä myös Kainuun liiton ja Suomen Ympäristökeskuksen yhteistyönä laatima ekologisten yhteyksien tarkastelu, joka käsittää koko Kainuun alueen sekä 10 km maakuntarajojen ulkopuolelle ulottuvan alueen kattaen koko Piiparinmäen-Murtomäen hankekokonaisuuden alueen.

Luonnonvarakeskus on samassa viranomaisneuvottelussa todennut, että varmaa menetelmää Kainuun ELY-keskuksen neuvottelussa esittämään laajempaan susien maakunnallisen tason kartoitukseen ei ole tiedossa, mutta tällaisen selvitystyön tekeminen olisi todella työläs, kallis ja aikaa vievä ja onnistuminen olisi myös erittäin epävarmaa.

Kainuun ELY-keskuksen esittämä näkemys tuulivoimamaakuntakaavan lainvoimaisuuden odottamisesta ennen yleiskaavan hyväksymistä on perusteeton ottaen huomioon, että ELY-keskus ja Luonnonvarakeskus ovat molemmat katsoneet tuulivoimamaakuntakaavan hyväksymisen mahdolliseksi. Maakuntakaavatason selvitystarpeisiin ELY-keskuksen olisi tullut puuttua juuri käsillä olleen maakuntakaavaprosessin yhteydessä, eikä vaatia niiden huomioimista jälkikäteen osayleiskaavan yhteydessä. Maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen susitilanne ja tiedot alueen susista eivät ole mitenkään oleellisesti muuttuneet. Piiparinmäen-Murtomäen hankekokonaisuudella ja erityisesti siihen kuuluvilla Kajaanin Piiparinmäen yhdeksällä voimalalla on vain vähäinen vaikutus laajaan susille merkittävään alueeseen.

Viranomaisneuvottelussa esittämästään näkemyksestä huolimatta Kainuun ELY-keskus ei ole puuttunut Piiparinmäen osayleiskaavan hyväksymiseen.

Selvitykset, vaikutusten arviointi ja sisältövaatimusten huomioon ottaminen

Sovellettava lainsäädäntö

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaisesti yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus; mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla; mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; ympäristöhaittojen vähentäminen; rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Nämä seikat on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Vaikka yleiskaavan sisältövaatimuksia koskeva 39 §:n säännös on luonteeltaan kaavoittajaa velvoittava, vaatimukset ovat kuitenkin korostetusti joustavia normeja, jotka yleiskaavaa laadittaessa joudutaan yhteensovittamaan.

Edelleen maankäyttö- ja rakennuslain 39 § edellyttää, että yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava asianmukaisesti huomioon, ja että yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisissa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö ja rakennuslain 77 a §:ssä säädetään yleiskaavan käytöstä tuulivoimalan rakennuslupan perusteena. Sen mukaan rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennuslupan myöntämisen perusteena. Kajaanin Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaava on laadittu MRL 77 a §:n mukaisesti. Tällöin yleiskaavaa laadittaessa on huolehdittu myös seuraavien tuulivoimarakentamista koskevien yleiskaavan erityisten sisältövaatimusten (MRL 77 b §) huomioon ottamisesta:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Maankäyttö- ja rakennuslain suhteesta muuhun lainsäädäntöön määrätään MRL 197 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on sen lisäksi, mitä

maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään, noudatettava, mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa (Natura-alueita koskevat erityissäännökset) säädetään. Saman momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Luonnonsuojelulain 10 luvun 64 a §:n mukaan Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Susi, metsäpeura ja ahma eivät ole lähialueilla sijaitsevien Natura-alueiden suojelun perusteina.

Luonnonsuojelulain 49 § 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin (ml. susi) kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Saman pykälän 3 momentin mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 1 momentin kiellosta luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla.

Arviointi LSL 49 § mukaisen poikkeamislupamenettelyn tarpeesta kaavoituksessa

Huomioitava on, että LSL 49 § 1 momentti suojelee vain lisääntymis- ja levähdyspaikat ja 49 § 3 momentti koskee poikkeusta vain lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisestä/heikentämisestä. Vaikka suden reviiri on huomattavan laaja, ovat nämä LSL:n tarkoittamat lisääntymis- ja levähdyspaikat kuitenkin melko suppeita. LSL 49 § ei siis suojele suden elinympäristöä laajemmin vaan yksinomaan kieltää lisääntymis-/levähdyspaikkojen hävittämisen/heikentämisen.

Osayleiskaavan viranomaisneuvottelussa 1.3.2016 Kainuun ELY-keskuksen kaavoitusta ohjaava ylitarkastaja totesi, että suden käyttäytymisen vuoksi luonnonsuojelulain mukainen poikkeuslupamenettely ei liene tässä tapauksessa oikea tapa edetä. Luonnonvarakeskuksen suurpetotutkijan mukaan Piiparinmäen kaava-alueelta ei ole tiedossa susien pesäalueita.

Osayleiskaavan susia koskevat selvitykset ja vaikutusarviointit

Luonnonvarakeskuksella (ent. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos) on pitkäaikaista panta-seurantatietoa alueen susista. Koko Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulivoimapuiston hankealueella on vuosina 2005–2013 ollut merkittynä GPS-laittein yhteensä 20 yksilöä. GPS-laitteet tuottavat runsaasti paikannusmateriaalia. Laitteet ovat mahdollistaneet maastossa tapahtuvan kenttäseurannan, jonka perusteella joistakin laumoista on voitu löytää suden käyttämät synnytys- ja kasvatuspesät. Alueella on ollut myös susilaumoja, joista ei ole saatu merkittyä yhtään sutta. GPS-paikannusten perusteella on voitu määrittää reviirin käyttöasteet ja reviirikeskukset. Reviirillä on alueita, joiden läheisyydessä sudet viihtyvät muita alueita enemmän. Ne voivat sijaita esimerkiksi pesän tai hyvien suoja- ja ravintokohteiden läheisyydessä. Vuoden 2013 jälkeen ei osayleiskaava-alueen ympäristössä ole ollut susia pannoitettuna.

Luonnonvarakeskukselta kaavaluonnoksen laatimista varten saatu aineisto

Luonnonvarakeskus on luovuttanut kaavoitusta varten pantadata-aineistosta analysoimiaan kartta-aineistoja. Tarkkoja pistedata-aineistoja Luonnonvarakeskus ei ole katsonut tarpeelli-

seksi ja mahdolliseksi luovuttaa. Kaavaluonnoksen valmistelua ja vaikutusarviointia varten saatiin 9.9.2014 GPS-paikannustietoihin perustuva kartta-analyysi susien liikkumisesta Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulivoimapuiston hankealueella. Lisäksi 24.9.2014 saatiin tutkimustietoihin perustuva pesäaluekartta, jonka mukaan Piiparinmäen kaava-alueella ei ole todettuja susien synnytys- tai siirtopesiä. Aineistojen perusteella Pöyryn suurpetoasiantuntija Annemari Kari laati osayleiskaavan luonnosvaiheen vaikutusarvioinnin susien osalta. Karin vaikutusarviointia käsitellään jäljempänä.

Luonnonvarakeskuksen kaavaehdotuksen laatimista varten saatu susiarviointi 16.4.2015

Luonnonvarakeskuksen suurpetotutkija Samuli Heikkinen on 16.4.2015 laatinut *Arvion Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulivoimahankkeen vaikutuksista alueen susien elinympäristön käytölle*. Heikkinen on valtakunnan johtavia susiasiantuntijoita ja vastaa Luonnonvarakeskuksen valtakunnallisten kanta-arviolausuntojen valmistelusta.

Heikkisen arviossa 16.4.2015 on käsitelty koko hankekokonaisuuden vaikutuksia sekä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Arviossaan Heikkinen on hyödyntänyt Luonnonvarakeskuksen pitkäaikaisia seurantatietoja, mukaanlukien viimeisimmät pantadatatiedot. Viranomaisneuvottelussa 1.3.2016 Heikkinen totesi, että susiarvion tiedot ovat edelleen ajantasaiset. Luke ei antanut kaavaehdotuksesta lausuntoa, joten susiarvio on myös viimeinen kaava-prosessissa saatu Luke:n kirjallinen lausunto. Arvio sisältää tietoja susien pesimäalueista, minkä johdosta se on ollut kaavoituksessa vain viranomaiskäytössä.

Heikkisen asiantuntija-arvio on toiminut Piiparinmäen osayleiskaavan ja vaikutusarvioinnin tausta-aineistona. Arvion mukaan Kajaanin Piiparinmäen tuulivoimaosayleiskaavan alue ei sijoitu tiedossa olevan susireviirin reviirikeskukseen (50 % käyttöasteen) alueelle eikä alueelle sijoitu tiedossa olevia suden pesäpaikkoja. Arvioinnin yhteenvedossa todetaan mm.:

"Suden käyttäytymisessä on piirteitä hyvin sopeutuvasta ja joustavasta toiminnasta. Yksilötasolla tämä tarkoittaa suden väliaikaista liikkumista jopa asutuskeskuksissa tai voimakkaan ihmisvaikutuksen alueella. Joustava käyttäytyminen pitkällä aikajänteellä voi vaikuttaa suden elinympäristön valintaan siten, että alueen tuulivoimapuisto ei sanottavasti vaikuta tai haittaa susilauman elämää alueella."

Täydennystiedot susista kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen joulukuussa 2015 Luonnonvarakeskus julkaisi toisen vuoden 2015 väliarvion Suomen susikannan tilasta. Arvio perustuu Suomen riistakeskuksen petoyhdyshenkilöiden kirjaamiin havaintoihin ja petovahinkoihin täydennettynä GPS-laittein merkittyjen susien paikannustiedoilla sekä suurpetohavaintojen sähköisen kirjausjärjestelmän Tassun merkinnöillä. Aineisto sisältää arvion susilaumojen määrästä, likimääräisestä sijainnista ja lauman suuruusluokasta, mutta ei tietoja reviirien rajoista, reviirikeskuksista tai tärkeimmistä alueista. Väliarviolla ei yleispiirteisyytensä vuoksi ollut vaikutusta kaavasunnitelmaan, mutta huomioitiin kaavan vaikutusarvioinnissa.

Väliarvion mukaan susilaumojen on Suomessa yhteensä 34-38. Väliarvion perusteella kaavan vaikutusarvioinnissa todetaan, että kaikkien tuulivoimahankkeiden (Metsälamminkangas, Pii-

parinmäki ja Murtomäki) toteutuessa vaikutukset kohdistuvat enintään kolmeen laumaan, jotka kaikki ovat pieniä enintään seitsemän susiyksilön laumoja.

Osayleiskaavan vaikutusarvioinnit susien osalta

Osayleiskaavan susia koskevan vaikutusarvioinnin on laatinut Pöyrin suurpetoasiantuntija Annemari Kari. Vaikutusarvioinnissa on hyödynnetty mm. aiemmin mainittua Luonnonvarakeskukselta 16.4.2016 saatua arviointia ja muuta Luonnonvarakeskukselta saatua kartta- ja selvitysaineistoa sekä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan vaikutusarviointia ja selvitysaineistoa.

Susia koskeva vaikutusarviointi sisältyy kaavaselostuksen kohtaan 7.2.8 Muu eläimistö – *Suurpedot* (s. 92-94). Alueen hankkeista susille aiheutuvia yhteisvaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksen kohdissa 7.2.8 Muu eläimistö – *Suurpedot* (s. 93-94) ja 7.3.3 Yhteisvaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin (s. 116-117). Yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioiduista hankkeista Piiparinmäen alueeseen rajoittuva Kajaanin Kokkosuon tuulivoimahanke on Kajaanin kaupungin 11.5.2016 saaman tiedon mukaan keskeytetty ja yhteisvaikutukset siltä osin jäävät arvioitua vähäisemmäksi.

Kajaanin Piiparinmäen kaava-alueen laajuus on noin 20 km², jolla voimalat sijoittuvat huomattavasti suppeammalle alueelle (noin 2 km²). Kyseessä on suden reviirin keskimääräiseen laajuuteen (1000–1100 km²) nähden hyvin pieni alue. Kaava-alue sijaitsee valtatievarressa, laajan susille soveltuvan alueen reunalla ja susireviirin äärimmäisellä reuna-alueella, jonka käyttöaste on matalin. Luonnonvarakeskuksen mukaan alueelta ei ole tiedossa susien pesäalueita.

Piiparinmäen Pyhännän puoleisen alueen maakuntakaava ja osayleiskaava ovat lainvoimaisia. Vaikutusarvioinnin mukaan Kajaanin puoleisen kaava-alueen lisääminen kokonaisuuteen ei läheisyytensä (suhteessa Pyhännän puoleiseen alueeseen) ja reviirin osan matalan käyttöasteen vuoksi todennäköisesti lisää susiin kohdistuvia haittavaikutuksia.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa todetaan, ettei ekologinen käytävä mm. suurpetojen ja peurojen osalta katkea. Kaavan laatijan vastineessa (kaavaselostuksen liite 9: vastine Kainuun ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta antamaan lausuntoon) todetaan, että Pöyrin suurpetoasiantuntijan mukaan susi käyttää liikkuaessaan monipuolisesti erilaisia habitaatteja ja niiden on havaittu käyttävän hyväkseen myös ihmisen muokkaamia alueita (mm. hakkuut, turvetuotantoalueet). Susi kykenee väliaikaisesti liikkumaan myös voimakkaan ihmisvaikutuksen alueella, joten susien voidaan olettaa käyttävän alueelle jääviä ekologisia yhteyksiä hyväkseen levittäytyessään uusille alueille. Tuulivoimahankkeiden etäisyydet toisistaan ovat huomattavan pitkiä, mikä mahdollistaa susien vapaan liikkumisen myös hankealueiden välistä.

Toteutuessaan alueen tuulivoima- ja muut hankkeet todennäköisesti aiheuttavat alueella elävän susilauman reviiri-alueen supistumisen, mutta hankkeiden yhteisvaikutukset jäävät kokonaisuudessaan vähäisiksi. Hankkeiden yhteisvaikutukset eivät suoranaisesti vähennä alueen susipopulaatiota vaan korkeintaan siirtävät laumojen reviirejä kauemmas hankealueilta.

Alueen erämaisuus on viime vuosikymmenien aikana vähentynyt voimallisten metsähakkuiden myötä. Lisäksi Piiparinmäen hankekokonaisuuden alueella on jo ollut ihmisvaikutuksia myös alueella harjoitettavan turvetuotannon johdosta.

Pöyryn suurpetoasiantuntijan mukaan (kaavaselostuksen liite 9: vastine Kainuun ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta antamaan lausuntoon) tuulivoimahanke lisää jossain määrin häiriötä susien elinympäristössä ja että hankkeen mahdolliset häiriövaikutukset voivat ulottua tunnetun susireviirin itälaidalle. Huomioiden alueella tiedossa olevan reviirin laajuuden ja hankkeen kattaman vaikutusalueen, hankkeella ei arvioida olevan haitallista vaikutusta suden suotuisan suojelun tasoon.

Osayleiskaavan vaikutusarvioinnin johtopäätöksenä todetaan, että kaavan vaikutukset susille jäävät todennäköisesti vähäisiksi.

Pelkästään se, että hanke sijoittuu tiedossa olevan susireviirin alueelle, ei voi rajoittaa alueen kaavoitusta, kun otetaan huomioon susireviirin laajuus (keskimäärin 1000-1100 km²) ja suden yleinen levinneisyys.

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen susikannan koosta 2015-2016

Luonnonvarakeskuksen lausunto Suomen susikannan koosta talvella 2015-16 valmistui 16.3.2016 kaavaehdotuksen ollessa jo hyväksymiskäsittelyssä. Lausunto ei tuonut oleellista uutta tietoa väliarvioon, mutta tarkensi tietoja laumojen yksilömääristä ja havaintoalueista. Lausunnon mukaan Suomessa oli kuluvan metsästysvuoden alkaessa vähintään 275 - 310 sutta ja 21.2.2016 päättyneen kannanhoidollisiin poikkeuslupiin perustuvan metsästyksen jälkeän arviolta 200-235 sutta (37-39 laumaa ja 16 paria). Lausunnon perusteella Piiparinmäen ympäristössä liikkuu lähinnä kaksi laumaa. Näistä toisen koko on arviolta 2-3 sutta ja havainnot keskittyvät Piippolan seudun ja Vuolijoen rhy:n ympäristöön. Toisen yksilömääräksi on arvioitu 5-7 sutta ja havainnot keskittyvät pääasiassa Vieremä-Vuolijoki-Kajaani-alueelle. Kajaanin Piiparinmäen tuulivoimaosayleiskaavan vaikutukset kohdistuvat siten 7-10 suteen. Lisäksi tuulivoimahankkeiden (Metsälamminkangas, Piiparinmäki ja Murtomäki) yhteisvaikutukset kohdistuvat pääasiassa Kiuruvesi-Vieremä-alueella liikkuvaan, arviolta 5-7 suden kookoiseen laumaan, joka voi vieraila myös riistakeskus Oulun (Pyhännän) alueella.

Susien pesäpaikkojen selvittämistä koskevat vaatimukset

Luonnonvarakeskuksen susiarvioinnin 16.4.2015 mukaan Kajaanin Piiparinmäen tuulivoimaosayleiskaavan alueelta ei ole tiedossa suden pesäpaikkoja.

Kainuun ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausunnossa ja viranomaisneuvottelussa 1.3.2016 esittämä epäily susien pesinnästä alueella on perustunut Luonnonvarakeskuksen tutkimusmestari Seppo Ronkaisen antamiin tietoihin, joista ei ole kaavoitusta varten toimitettu minikäänlaista karttaa tai muuta dokumenttia, jonka mukaan ne olisi voitu huomioida kaavan laadinnassa. Tarkemmin ei ole esitetty sitäkään, ovatko epäillyt pesäalueet Kajaanin vai Pyhännän kaava-alueen puolella vai kaava-alueen ulkopuolella. Viranomaisneuvottelussa 1.3.2016 Luonnonvarakeskuksen edustajana ollut suurpetotutkija Samuli Heikkinen on ko. neuvottelussa vahvistanut, että 16.4.2015 annetun susiarvion tiedot ovat edelleen ajantasaiset ja ettei

susien pesintää kesällä 2015 ole voitu todentaa. Ronkaisen näkemykset ovat olleet tiedossa Heikkisellä.

Pöyryn susiasiantuntijan mukaan susien pesäpaikkojen luotettava selvittäminen ei käytännössä ole mahdollista kaavoituksen yhteydessä huomioiden kaavan laajuus ja luonne. Luotettavinta tietoa susien pesäpaikoista voitaisiin saada laajamittaisilla ja pitkäaikaisilla pantaseurannoilla. Maastossa pesien havaitseminen on erittäin vaikeaa, jos lauman alfanaarasta ei ole pannoitettuna ja pesä näin GPS-paikannuksen avulla löydettävissä. Luonnonvarakeskus on jatkuvasti pyrkinyt toteuttamaan uusia pannoituksia alueella, mutta niissä ei ole onnistuttu vuoden 2013 jälkeen. Alueelta ei ole tällä hetkellä pannoitettuna yhtään sutta.

Suden pesäpaikkojen määrittely kaavassa ei ylipäätään ole mielekäästä, koska pesien sijainnit ovat luonteeltaan väliaikaisia ja yleensä vuosittain vaihtuvia. Synnytyspesän lisäksi susilla on useita tilapäisiä siirtopesiä. Mikäli alueelta todettaisiin synnytys- tai siirtopesä, tiedon käyttäminen lisääntymisalueen rajaamiseksi on hankalaa, koska seuraavana keväänä pesäalue saattaa sijaita useiden kilometrien etäisyydellä verrattuna aikaisempaan vuoteen. Pesäpaikkoja voi periaatteessa olla koko reviirin alueella ja kaavassa on mahdotonta ennakoita tulevia pesäpaikkoja. Rakentamisen rajoittaminen koko susireviirin alueella ei olisi kohtuullista ottaen huomioon susireviirin laajuus ja se, että sudella on mahdollisuus sijoittaa pesäalueensa muualle reviirin alueella. Luonnonsuojelulain 49 § heikentämis- ja haittaamiskiello ei koske laajoja alueita, vaan pienialaisia tarkasti määriteltyjä pesäpaikkoja.

Heikkinen totesi viranomaisneuvottelussa 1.3.2016, että susiasiaa ollaan tarkastelemassa liian läheltä ja osayleiskaava on liian pienialainen suunnitelma huomioitaessa suden elinpiirikäytöksiä. Susilla on taipumus käyttää samoja laajoja alueita vuosittain, ja sudet liikkuvat ekologisesti käytävää pitkin poikki Suomen idästä länteen. Toisaalta susi ei ole kovin herkkä ihmistoiminnalle siinä mielessä, että se osaa väistää ihmistä ja sopeuttaa toimintaansa. Yleisesti sudet viihtyvät useammin harvaan asutuilla alueilla kuin asutuskeskusten lähellä. Heikkisen mukaan kolmen maakunnan reuna-alue on asumattomana, laajana kokonaisuutena susille tärkeä, mutta sudella on todella voimakas sietokyky, ja ne ovat kykeneviä sopeutumaan tilanteeseen joko siirtymällä pois tuulivoima-alueelta tai vain vähentämällä alueen käyttöä. Jos alueella on sudelle sopivaa ravintoa, erityisesti hirviä, todennäköisesti myös sudet pysyvät siellä. Heikkisen mukaan suurin riskitekijä Piiparinmäen kaavahankkeesta susille on salametsästyksen helpottuminen talvella, jos alueen tiet pidetään koko ajan aurattuina.

Ahman esiintyminen osayleiskaava-alueella

Pöyryn suurpetoasiantuntijan laatimassa kaavan vaikutusarvioinnissa todetaan ahmasta mm. seuraavaa: *"Ahman elinpiiri on laaja ja ne liikkuvat vapaasti ilman reviirirajoja. Luonnonvarakeskukselta saadun tiedon mukaan Piiparinmäen hankealueella ei ole tehty yhtään ahmavainiota vuonna 2014 (henkilökohtainen tiedonanto Heikkinen Samuli (Luke) 31.3.2015). Havainnot keskittyvät Oulujärven itä- ja eteläpuolelle jättäen koko Oulujärven läntisen puolen tyhjäksi havainnoista. Näin ollen ahman mahdollinen ekologinen käytävä idän ja lännen välillä kulkee selkeästi hankealueen eteläpuolella eikä hankkeella ole siihen vaikutusta."*

Ahman esiintyminen alueella lienee satunnaista, koska alueen metsätaloustoiminta on ollut voimakasta. Tämän perusteella hanke ei merkittävästi muuta alueen soveltuvuutta ahmalle.

Osayleiskaavan metsäpeuraa koskevat selvitykset

FT Lotta Jaakkola on laatinut Piiparinmäen ja Murtomäen tuulivoimakaavoitusta varten metsäpeuraa koskevan erillisselvityksen, jossa arvioidaan alueen merkitystä metsäpeuran kannalta ja tuulivoimapuiston vaikutuksia metsäpeurapopulaation menestymiseen alueella. Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen Jaakkola on vielä täydentänyt selvitystä ja metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arviointia. Selvityksen mukaan metsäpeuroille tärkeät alueet painottuvat Piiparinmäen länsipuolelle Pyhännän alueelle. Kajaanin osa-alueen merkitys peuroille on vähäisempi. Metsäpeuran täydennysarvioinnin johtopäätöksissä todetaan, että Piiparinmäen hanke ei katkaise ekologisia yhteyksiä, eikä vaaranna metsäpeurojen lisääntymisalueita eikä suotuisan suojelun tasoa.

Metsäpeura-arviointi ja sen täydennys on esitetty kaavaselostuksen liitteessä 13 ja tiivistetty vaikutusarvio kaavaselostuksen kohdassa 7.2.8 Muu elämistö – *Metsäpeura* (s. 94). Alueen hankkeista peuroille aiheutuvia yhteisvaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.3.3 Yhteisvaikutukset kasvillisuuteen, elämistöön ja ekologisiin yhteyksiin - *Metsäpeura* (s. 117-120).

Osayleiskaavan vaikutukset virkistykseen

Virkistyskäyttöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä sekä kaavan vaikutusarvioinnissa useissa kaavaselostuksen kohdissa mm. 7.2.1 Yhdyskuntarakenne, maankäyttö ja rakennettu ympäristö - *Vaikutukset virkistyskäyttöön* (s. 77), 7.2.5 Maisema ja kulttuuriympäristö - *Maisemavaikutukset virkistyskäyttöön* (s. 85-86), 7.2.12 Ihmisiin ja yhteiskuntaan kohdistuvat vaikutukset - *Vaikutukset virkistyskäyttöön* (s. 102) sekä 7.3.1 Yhteisvaikutukset maisemaan ja virkistykseen (s.112-116).

Osayleiskaavan linnustoselvitykset

Kaavan linnustoselvitykset- ja arvioinnit on laadittu pääosin YVA-menettelyn yhteydessä ja niitä on täydennetty ja tarkistettu kaavaprosessin aikana viimeksi ennen kaavaehdotuksen nähtävilläoloa ja lausuntopyyntöjä. Kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Kainuun ELY-keskuksella ei ollut huomauttamista linnustoselvityksistä. Kaava-alueen lähistössä sijaitsee kotkan pesäpuu, johon etäisyys lähimmästä voimalasta on yli WWF:n 2 km suositusetaisyyden. Pesintää on seurattu YVA:n ja kaavan aikana. Pesintä ei ole onnistunut kyseisellä paikalla vuosikausiin. Lieventämistoimenpiteenä on rakennettu siirtopesiä kauemmas tuulivoimaloista.

Johtopäätökset

Osayleiskaava perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti kaavan merkittävät vaikutukset arvioimaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitykset ovat olleet oikea-aikaisia ja riittäviä ja niiden tulokset on voitu ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa. Susiin kohdistuvien vaikutusten arviointi perustuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja asiantuntemukseen.

Maakunnallisen tason selvitykset ja vaikutusarviointi on tehty samaan aikaan käynnissä ollessa maakuntakaavassa ja huomioitu osayleiskaavan vaikutusarvioinnissa.

Piiparinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavassa on otettu huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset, sovitettu maankäyttötarpeita yhteen tarpeellisilta osin sekä arvioitu yleiskaavan vaikutuksia maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Lopuksi

Valituksessa ei ole esitetty sellaisia perusteita, joiden johdosta kaavan hyväksymistä koskeva päätös olisi lainvastainen, jolloin se tulisi hylätä tai sitä tulisi muuttaa.

Seinäjoki 13.6.2016

Ramboll Finland Oy
Alue- ja kaupunkisuunnittelu

Liisa Märijärvi-Vanhanen
Projektipäällikkö

Juha-Matti Märijärvi
Projektikoordinaattori